ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας
και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Α. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών Υποεπιτροπής

Η Υποεπιτροπή για τα θέματα των Ατόμων με Αναπηρία, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ιδρύθηκε, ως θεσμός, με την τροποποίηση του άρθρου 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής, που επικυρώθηκε, με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά τη συνεδρίαση της 25ης Ιουνίου 2008 (ΦΕΚ 126 Α΄ / 2.7.2008).

Στην Υποεπιτροπή μετέχει ένας Βουλευτής από κάθε Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αντιπολίτευσης, χωρίς να θίγεται η απόλυτη πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας που διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής αυτής είναι η καταγραφή και η μελέτη των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, η κατοχύρωση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού και της ζωής και η υποβολή προτάσεων για τη συμπλήρωση και βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.

Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής υποβάλλονται στην Επιτροπή και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και στους αρμόδιους Υπουργούς.

Κατά την Α’ Τακτική Σύνοδο της ΙΓ’ Περιόδου, η Υποεπιτροπή για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία συνεστήθη, με την υπ’ αριθμ. 1422/10118, από 24 Νοεμβρίου 2009, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Η Υποεπιτροπή συγκροτήθηκε από εννέα (9) μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μέλη της Υποεπιτροπής ορίσθηκαν οι Βουλευτές κ.κ: Παναγιώτης Αντωνακόπουλος, Σάββας Εμινίδης, Βασίλειος Οικονόμου, Ελένη Τσιαούση, Βασιλική Τσόνογλου - Βυλλιώτη, Έλενα Ράπτη, Ιωάννης Γκιόκας, Ουρανία Παπανδρέου - Παπαδάκη και Ηρώ Διώτη. Ο Βουλευτής, κ. Βασίλειος Οικονόμου, που μετείχε στην αρχική σύνθεση της Υποεπιτροπής, αντικαταστάθηκε από το Βουλευτή, κ. Παναγιώτη Κουρουμπλή, σύμφωνα με την υπ’ αριθμ.8348/5599, από 9 Ιουνίου 2010, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Η Υποεπιτροπή πραγματοποίησε 6 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 13 ωρών, περίπου, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, δημόσιοι λειτουργοί και εκπρόσωποι Φορέων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, όπως εμφαίνεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

ΙΙ. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. **Συνεδρίαση της 1ης Δεκεμβρίου 2009**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   Συζήτηση σε αναφορά με την «Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία».

   Την Υποεπιτροπή ενημέρωσαν η Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κυρία Φωτεινή Γεννηματά και από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) οι κ.κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης, Πρόεδρος, Θωμάς Κλεισιώτης, Α΄ Αντιπρόεδρος, Γρηγόριος Λεοντόπουλος, Β΄ Αντιπρόεδρος, Κώστας Γαργάλης, Ταμίας, Χρήστος Καραγκιόζης και Σωκράτης Μαυροκορίδης, μέλη του Γενικού Συμβουλίου.

2. **Συνεδρίαση της 12ης Ιανουαρίου 2010**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   α) Προγραμματισμός του έργου της Υποεπιτροπής.

   β) "Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης".

   Την Υποεπιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Σίμος Δανιηλίδης, Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής, Απασχόλησης και Αλληλεγγύης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) - Δήμαρχος Συκεών Θεσσαλονίκης, Παύλος Θεοδωράκης, Επιστημονικός Σύμβουλος και Πρόεδρος του Οργανισμού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων, Μαρίνα Οικονόμου, Επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχιατρικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών - Επιστημονικά Υπεύθυνη του Προγράμματος "Αντί - Στίγμα" του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.) και Μαρία Τουρκοχωρίτη, Πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες "Το Εργαστήρι".

3. **Συνεδρίαση της 10ης Φεβρουαρίου 2010**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   Βελτίωση των όρων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις δημόσιες υπηρεσίες, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στην πληροφόρηση.

   Την Υποεπιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Γεώργιος Κοτρωνιάς, Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης και μέλος του Δ.Σ. της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) - Δήμαρχος Λαμιέων, Ιωάννης Βαρδακαστάνης, Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), Βασιλική Λάσπη, Α΄ Αντιπρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (Π.Ο.Σ.Γ.Κ.ΑμεΑ), Μάριος Κυπριωτάκης, Εκπρόσωπος της Κίνησης

για τα Δικαιώματα των Κοινωνικά Παραμελημένων Ατόμων και Νίκος Βουλγαρόπουλος, Εκπρόσωπος της Μη Κερδοσκοπικής Υποστηρικτικής Εταιρείας «Αναπηρία Τώρα».

4. **Συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2010**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης και Αξιολόγησης της Αναπηρίας.

   Την Υποεπιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Γεώργιος Κατριβάνος, Γενικός Γραμματέας Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ιωάννης Βαρδακαστάνης και Γρηγόριος Λεοντόπουλος, Πρόεδρος και Β΄Αντιπρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), αντίστοιχα, Ιωάννης Σακέλλης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη (Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας) και Συνήγορος για την Υγεία και την Κοινωνική Αλληλεγγύη.

5. **Συνεδρίαση της 20ης Απριλίου 2010**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   Προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ΑμεΑ, προγράμματα κινήτρων για πρόσληψη ΑμεΑ, προγράμματα απόκτησης δεξιοτήτων των ΑμεΑ, ώστε να διεκδικούν ισότιμα θέσεις εργασίας.

   Την Υποεπιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ. Ροβέρτος Σπυρόπουλος, Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Ευθύμιος Μπάκας, Γενικός Γραμματέας Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Θωμάς Κλεισιώτης, Α΄ Αντιπρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), Αγάπη Δημοπούλου, Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος και Ηλίας Μαργιόλας, Αντιπρόεδρος της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών.

6. **Συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου 2010**

   Θέμα ημερήσιας διάταξης:

   Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής.

ΙΙΙ. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Α. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΕΛΕΝΗΣ ΤΣΙΑΟΥΣΗ

Εισαγωγή

Η Υποεπιτροπή για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία έχει την ευθύνη να διαμορφώσει τα κείμενα και τις εισηγήσεις από την πλευρά της Ελληνικής Βουλής για τα θέματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρία. Το Αναπηρικό Κίνημα της χώρας προσβλέπει στο σύνολο των μελών του Κοινοβουλίου, ιδιαίτερα, όμως, σε αυτήν την Επιτροπή, για να διαδραματίσει μέσα στο Κοινοβούλιο έναν ρόλο προωθητικής δύναμης των πολιτικών, που αφορούν στα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους.

Οι συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής είχαν ως θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. «Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία» - Απολογισμός για τη χώρα μας και μελλοντικές δράσεις.
2. «Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης» και ο ρόλος, που καλείται να αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης».
3. Βελτίωση των όρων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις δημόσιες υπηρεσίες, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στην πληροφόρηση.
4. Προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ΑμεΑ, προγράμματα κινήτρων για πρόσληψη ΑμεΑ, προγράμματα απόκτησης δεξιοτήτων των ΑμεΑ, ώστε να διεκδικούν ισότιμα θέσεις εργασίας.

Η σημερινή δύσκολη και κρίσιμη εποχή εγκυμονεί εξαιρετικούς κινδύνους για τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, με βαθιά διαρθρωτική, κοινωνική και οικονομική περιθωριοποίηση. Απαιτείται από όλους τους θεσμούς, την Κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα να επαναπροσεγγίσουν και να επαναπροσδιορίσουν την πολιτική της πρωτοβουλίας, τη νομοθεσία και τα μέτρα που αφορούν στα άτομα με αναπηρία.

Αναμφίβολα, σε μια περίοδο οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, αυτοί που πλήττονται, σε μεγαλύτερο βαθμό, από τις αρνητικές επιπτώσεις της, είναι οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και ειδικότερα τα άτομα με αναπηρία.

Ι. «Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία» - Απολογισμός για τη χώρα μας και μελλοντικές δράσεις.

Η χώρα μας δέχεται, ως επίσημο στατιστικό στοιχείο για τον αριθμό των ατόμων με αναπηρία, το 9,3%. Το ίδιο κάνει και η Ισπανία και είναι το χαμηλότερο ποσοστό που δέχονται τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν και άλλες χώρες που δέχονται το ποσοστό 15%. Μέσος, όμως, όρος, που δέχεται η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, είναι το 12%. Το ζήτημα των στατιστικών στοιχείων για την αναπηρία στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από παντελή έλλειψη αυτών των στοιχείων και είναι μια χρυσή ευκαιρία, με την αναβάθμιση της Στατιστικής Υπηρεσίας, να υπάρξει και η δημιουργία ειδικού τμήματος στατιστικών για την αναπηρία στη Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, καθώς επίσης και σε κάθε Υπουργείο να αναπτυχθούν οι συγκεκριμένοι δείκτες, ώστε να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη αξιοπιστία και επάρκεια των στοιχείων.

Το πρώτο βασικό σημείο που αναδείχθηκε ήταν η δημιουργία κράτους πρόνοιας, που θα αντιμετωπίζει αδικίες, που θα θεραπεύει ανισότητες και, πριν απ' όλα, θα προνοεί και θα προλαβαίνει, ώστε να μην επαναληφθούν ξανά στο μέλλον. Αν το ανθρώπινο πρόσωπο της κοινωνίας δοκιμάζεται καθημερινά, σε περιόδους κρίσης, ιδιαίτερα, απαιτείται περισσότερη έμφαση, περισσότερη προσπάθεια, από τη μεριά της οργανωμένης Πολιτείας και έμπρακτα.

Το δεύτερο σημείο είναι ότι πέρα από την πολιτική βούληση, που είναι ξεκάθαρη, θα πρέπει να αλλάξουμε στη χώρα μας στάση ζωής, θα πρέπει να αλλάξουν νοοτροπίες. Πέρα, λοιπόν, από τους πόρους που απαιτούνται για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, υπάρχουν πράγματα που κοστίζουν ελάχιστα, όπως, πριν απ' όλα, ο σεβασμός απέναντι στους συμπολίτες μας και στις οικογένειές τους, στους συμπολίτες μας που έχουν αναπηρίες και αντιμετωπίζουν προβλήματα, για παράδειγμα το θέμα της προσβασιμότητας.

Το τρίτο σημείο είναι ότι για την επίτευξη των στόχων αναγκαία είναι η εφαρμογή των νόμων. Υπάρχει νομοθεσία στην Ελλάδα. Υπάρχει Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001. Η Πολιτεία ανέλαβε, μέσα από αυτή τη Συνταγματική Αναθεώρηση, την υποχρέωση για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, που θα εξασφαλίσουν στα άτομα με αναπηρία αυτονομία, επαγγελματική ένταξη, συμμετοχή στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή. Όμως, δυστυχώς, στην πράξη, αυτό δεν εφαρμόζεται. Άρα, υποχρέωση της Πολιτείας, της Κυβέρνησης και του Υπουργείου είναι η παρακολούθηση, από κοινού με το αναπηρικό κίνημα, της εφαρμογής των νόμων και των αποφάσεων του Ελληνικού Κοινοβουλίου.

Το τέταρτο σημείο είναι η παράλληλη και αλληλένδετη δράση της Επιτροπής μαζί με το αναπηρικό κίνημα. Έχει ήδη ξεκινήσει στο Υπουργείο η συνεργασία με την

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, διότι η συνεργασία με τους εκπροσώπους του Αναπηρικού Κινήματος συμβάλλει στο να χαραχθούν και να ιεραρχηθούν οι προτεραιότητες της κοινής δράσης τους.

Βασικός στόχος και προτεραιότητα είναι να αναπτυχθεί ένα δίκτυο κοινωνικής παρέμβασης, σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για την επέκταση και του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», για τη δημιουργία Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας και Συμβουλευτικών Σταθμών.

Ένας δεύτερος στόχος είναι η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας προς τα άτομα με χρόνιες παθήσεις, όπως είναι ο διαβήτης, η μεσογειακή αναιμία, οι νεφροπαθείς, με την ίδρυση νέων εξειδικευμένων μονάδων, αλλά και τον εκσυγχρονισμό αυτών που ήδη υπάρχουν.

Ο τρίτος στόχος είναι να προωθηθεί η επικύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ενώ, παράλληλα, να ενισχυθεί η διατομεακή συνεργασία, γιατί τα ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρία δεν εξαντλούνται μόνο στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αλλά διαχέονται σε ολόκληρο στον κοινωνικό ιστό της χώρας.

Οι βασικότεροι άξονες πάνω στους οποίους θα πρέπει να επικεντρώνεται η προσέγγιση του θέματος των ατόμων με αναπηρία είναι οι εξής:

1. Θεσμική προσέγγιση του ζητήματος.
2. Ένταξη της διάθεσης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές.
3. Κοινωνική ένταξη.
4. Κοινωνική προστασία.
5. Εισοδηματική ενίσχυση.
6. Ο ρόλος του αναπηρικού κινήματος στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στον κόσμο.

Η Διεθνής Σύμβαση, εφόσον επικυρωθεί, θα γίνει νόμος του Κράτους, μέρος του εσωτερικού δικαίου και θα επιβάλει μια βαθιά αλλαγή της νομοθεσίας. Στο άρθρο 12 της Σύμβασης αναφέρεται η ισότητα ενώπιον του νόμου και η ικανότητα δικαιοπραξίας. Έτσι, με τη διαδικασία αυτή, αλλάζει ο Αστικός Κώδικας, διότι καταργεί τις διατάξεις που αφορούν στη δικαστική αντίληψη και στην επιτροπεία, δηλαδή στο άτομο με αναπηρία να αφαιρούνται τα δικαιώματα με δικαστικές αποφάσεις και από υποκείμενο να γίνεται αντικείμενο και να αποφασίζουν άλλοι για αυτόν, χωρίς ποτέ να τον ρωτούν. Πρόκειται για μία αλλαγή, η οποία είναι τεράστιας σημασίας, από τη φύση της. Έχουν περάσει εννέα χρόνια, περίπου, από την Αναθεώρηση του Συντάγματος, τον Απρίλιο του 2001. Στο άρθρο 21, παρ. 6, υπάρχει ρητή διάταξη του Συντάγματος, για αυτό θα πρέπει να καταρτισθεί και να ψηφισθεί εκτελεστικός νόμος.

Σχετικά με τη νομοθεσία για την προσβασιμότητα: Πρέπει να παρέχεται φυσική προσβασιμότητα. Δομημένο περιβάλλον, μεταφορές, υποδομές, επικοινωνίες, αγαθά,

υπηρεσίες, λειτουργίες κ.λπ. της κοινωνίας να έχουν προσβασιμότητα, να είναι φιλικές σε όλους.

Όμως, σε αυτήν την περίοδο που ζούμε, οι θεσμικές αλλαγές θα πρέπει να έχουν μια συνάφεια και με βαθιές αλλαγές στη Δημόσια Διοίκηση και στην Αυτοδιοίκηση, καθώς και ένα κεντρικό σημείο συντονισμού αυτών των πολιτικών. Η ενσωμάτωση της έννοιας της αναπηρίας, σε όλες τις πολιτικές, αποτελεί πολύ σημαντικό ζήτημα, για αυτό όλες οι πολιτικές, από τη σύλληψή τους, θα πρέπει να περιλαμβάνουν την ολοκληρωμένη διάσταση της αναπηρίας. Αυτό επιτυγχάνεται, μόνο εάν η αναπηρία ενταχθεί στο σύνολο των πολιτικών μέτρων νομοθεσίας, προσδιορίζοντας, ταυτόχρονα, έναν κεντρικό συντονισμό, τόσο σε επίπεδο πολιτικό στην Κυβέρνηση ,όσο και σε επίπεδο Δημόσιας Διοίκησης.

Επιπλέον, η κοινωνική ένταξη για τα άτομα με αναπηρία είναι το μισό της εξίσωσης. Δηλαδή, από τη μια πλευρά, απαιτείται η ένταξη, από την άλλη μεριά, η ίση μεταχείριση, ώστε να υπάρχει, ουσιαστικά, η πλήρης συμμετοχή στη ζωή, όποιας μορφής και εάν είναι αυτή. Κοινωνική ένταξη σημαίνει εργασία. Κοινωνική ένταξη σημαίνει παιδεία, πολιτισμός, αλλά και οποιαδήποτε ανθρώπινη δραστηριότητα να είναι ανοιχτή στο άτομο με αναπηρία.

Δυστυχώς, οι πολιτικές που ακολουθεί η χώρα σήμερα και η νομοθεσία της δεν συνάδουν με τη σύγχρονη αντίληψη για την αναπηρία, με το ίδιο το Σύνταγμά μας και με τη Διεθνή Σύμβαση. Ούτε, ακόμα, με τις υποχρεώσεις της χώρας απέναντι στη νομοθεσία της Ε.Ε., στις Οδηγίες. Παράδειγμα το ΕΣΠΑ. Υπάρχουν σοβαρές επιφυλάξεις αν εφαρμόζεται ορθά στην Ελλάδα το άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού, που επιτάσσει την προσβασιμότητα όλων των χρηματοδοτούμενων έργων. Εάν γίνει μια έρευνα από τους φορείς που χρηματοδοτούν αντίστοιχες δράσεις, θα διαπιστωθεί ότι, πρακτικά, σε πολύ λίγες περιπτώσεις τηρείται ο συγκεκριμένος Κανονισμός, με συνέπεια τη διακοπή της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης ή επιστροφή των χορηγούμενων χρημάτων, διότι, στο άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού, η διάταξη για την προσβασιμότητα προβλέπει τη διάθεση χρηματικών πόρων, ώστε να παρέχονται υπηρεσίες, δομές, συστήματα μεταφοράς, που να είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία.

Τα άτομα με αναπηρία είναι μια από τις ομάδες του πληθυσμού που πλήττονται σκληρά από τη φτώχεια. Ακόμα και σε συνθήκες ευημερίας μιας οικονομίας ή μιας κοινωνίας, τα άτομα με αναπηρία είναι από τις ομάδες πληθυσμού που κινδυνεύουν από τη φτώχεια, σε μεγαλύτερο βαθμό από τους υπόλοιπους πολίτες. Πόσο μάλλον σε κατάσταση κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, όπου τα μέτρα θα πρέπει να είναι διαφορετικά και διαχρονικά, έτσι ώστε να προστατεύουν τα άτομα που είναι πάνω από το όριο να μην εισέρχονται κάτω από το όριο της φτώχειας, αλλά και να προστατεύουν τα άτομα που είναι κάτω από το όριο, ώστε να τους εξασφαλίζουν

καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Η φτώχεια, όμως, για τα άτομα με αναπηρία δεν είναι μόνο οικονομική, είναι κοινωνική, πολιτιστική και παίρνει πολλές μορφές. Από τα 185.000 άτομα με αναπηρία, που παίρνουν επίδομα πρόνοιας, τα 150.000, περίπου, είναι ανασφάλιστοι και έμμεσα ασφαλισμένοι, που ζουν με περίπου 300 € το μήνα. Γι' αυτό, το επίδομα αλληλεγγύης είναι πολύ σοβαρή πρωτοβουλία για την κατηγορία ατόμων με αναπηρία. Το επίδομα αλληλεγγύης, μέχρι τη θέσπιση εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος, θα πρέπει να αποκτήσει κάποια χαρακτηριστικά πιο μόνιμα. Όμως, πρέπει να ληφθούν σοβαρές αποφάσεις και να οργανωθούν πρωτοβουλίες για την προστασία της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας από τις επιπτώσεις της πραγματικής φτώχειας.

Στη χώρα μας υπάρχει ανάγκη να υλοποιηθεί το Εθνικό Πρόγραμμα Αποϊδρυματοποίησης. Πρέπει να εξεταστεί σοβαρά το ζήτημα σχετικά με το τι συμβαίνει στους πιο ξεχασμένους Έλληνες και στις πιο ξεχασμένες Ελληνίδες, αυτούς που ζουν στα ιδρύματα, σε άθλιες συνθήκες. Θα πρέπει να αναρωτηθεί κανείς πώς και αν αυτοί οι άνθρωποι ασκούν κάποιο δικαίωμα. Πώς μπορεί να γίνει η ζωή τους πιο ανθρώπινη; Πώς μπορούν να είναι πιο πολίτες; Γιατί τώρα δεν είναι πολίτες.

Ένα είναι πάρα πολύ σημαντικό θέμα είναι η οικογένεια. Ιδιαίτερα όταν ο πατέρας και η μητέρα φτάνουν σε κάποια ηλικία και υπάρχει ένα άτομο με βαριά αναπηρία στην οικογένεια, εκεί πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα.

Άποψη της Επιτροπής, καθώς και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, είναι ότι θα πρέπει να δοθεί ένα τέλος στην εμπορευματοποίηση του θέματος της αναπηρίας και των ΑμεΑ. Τηλεμαραθώνιοι, ραδιομαραθώνιοι και έρανοι, σε σχέση με την αναπηρία, θα πρέπει απαγορευθούν διά νόμου. Δεν μπορεί να προσβάλλεται η ατομική και οικογενειακή υπόληψη και αξιοπρέπεια. Οι οικογένειές, τα παιδιά, οι συγγενείς, όλη η κοινωνία, δεν πρέπει να πέφτουν θύματα σε αυτό. Τηλεμαραθώνιος, ραδιομαραθώνιος και έρανος σημαίνει «κινητοποίηση του συναισθήματος του οίκτου και του ελέους», μετατρέποντας το άτομο με αναπηρία σε αντικείμενο ελέους. Εμπορεύονται την αναπηρία, για αυτό θα πρέπει να τελειώσει η συγκεκριμένη υπόθεση, που έχει μετατραπεί σε μια προσοδοφόρα επιχείρηση, από άτομα που καμία σχέση δεν έχουν με τα ΑμεΑ. Καμιά αιτία και καμία δικαιολογία δεν μπορεί να υποστηρίξει ενέργειες που θέτουν σε κίνδυνο την αξιοπιστία, την υπόληψη, την αξιοπρέπεια της ατομικής και συλλογικής παρουσίας και εκπροσώπησης στη χώρα.

Το σημαντικότατο θέμα της πιστοποίησης και της αξιολόγησης της αναπηρίας θα πρέπει να αποτελέσει τη «μητέρα» της μεταρρύθμισης στην Ελλάδα για τα ΑμεΑ. Εάν διαμορφωθεί ένα ενιαίο και εφαρμοζόμενο σύστημα πιστοποίησης και αξιολόγησης της αναπηρίας, που θα χρησιμοποιείται στον τομέα της υγείας, της πρόνοιας και στα ασφαλιστικά ταμεία, τότε θα μπορέσει να προωθηθεί και να

εφαρμοστεί ορθά η Κάρτα Αναπηρίας, η οποία θα είναι κοινά παραδεκτή, έτσι ώστε να επιλύονται τα προβλήματα συναλλαγής των ατόμων με αναπηρία με τη Δημόσια Διοίκηση. Προτεραιότητα, λοιπόν, είναι να στηριχθεί και να προωθηθεί, πραγματικά, η έννοια της Κάρτας Αναπηρίας, ώστε να αποτελέσει μια ταυτότητα, να είναι, δηλαδή, το διαβατήριο, που θα διασφαλίζει την ανεμπόδιστη συναλλαγή του ατόμου με αναπηρία με τη Δημόσια Διοίκηση, σε όλες τις εκφάνσεις της.

Το Αναπηρικό Κίνημα της Ελλάδας είναι παρόν και πρωταγωνιστεί στην Ευρώπη και στον κόσμο. Η χώρα έχει ανάγκη σύγχρονων πολιτικών κατευθύνσεων, νομοθεσιών και προσεγγίσεων επάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα. Τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα με χρόνιες παθήσεις, οι οικογένειές τους, ζητούν πρώτα να είναι πολίτες, πρώτα να ασκούν τα δικαιώματά τους και μετά να είναι χρήστες των υπηρεσιών υγείας και των υπηρεσιών πρόνοιας. Αυτό που χρειάζονται τα παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι να μπορούν να πηγαίνουν σχολείο και να μη μένουν στα σπίτια τους, να έχουν πρόσβαση στον πολιτισμό, στο θέατρο, στον κινηματογράφο, να είναι παντού, εκεί που έχει ανεμπόδιστη πρόσβαση οποιοσδήποτε άλλος πολίτης.

Η πλήρης αναδιοργάνωση του Αναπηρικού Κινήματος σε όλη τη χώρα είναι αναγκαία, καθώς θα πρέπει να συνάδει με το μέλλον και τις ανάγκες των ΑμεΑ. Επειδή η αναπηρία δεν έχει χρώμα και διαχέεται σε ολόκληρο το σύνολο της κοινωνίας, για αυτό θα πρέπει να υπάρξει μια θετική άμιλλα, ένας θετικός συναγωνισμός, για να μπορέσει η Ελλάδα να προσαρμοστεί στις διεθνείς συνθήκες και την εύρυθμη λειτουργία ολόκληρης της κοινωνίας.

ΙΙ. «Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης» και ο ρόλος που καλείται να αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης».

Το θέμα της υποστηριζόμενης διαβίωσης αφορά τα άτομα που δεν μπορούν να υποστηρίξουν μόνοι τους τον εαυτό τους. Όσοι έχουν τους γονείς τους, έχουν μια μεγάλη βοήθεια και υποστήριξη. Αν, όμως, δεν υπάρχουν οι γονείς, το ζήτημα είναι τι γίνονται, πλέον, αυτά τα παιδιά και πώς η Πολιτεία και η οργανωμένη κοινωνία αντιμετωπίζει αυτά τα θέματα. Είναι ένα νέο ζήτημα, το οποίο η χώρα μας θα πρέπει να αντιμετωπίσει με σοβαρότητα, σε όλες τις διατάσεις του. Η λύση, μέχρι σήμερα, είναι η παραπομπή σε χώρους ιδρυματικούς ή να φροντίζουν τα άτομα με αναπηρία τα αδέλφια τους, εφόσον υπάρχουν.

Το 2004, μετά από πιέσεις γονέων και ειδικών επιστημόνων στην τότε ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, συστάθηκε ομάδα διοίκησης έργου, στην οποία συμμετείχαν, εκτός των άλλων, και γονείς των ατόμων με αναπηρία, με συνέπεια να επιτευχθεί η τροποποίηση του άρθρου 30 του ν. 2072/1992, που αντικαταστάθηκε με

το άρθρο 22 του ν. 3329/2005 και υπεγράφη νέα υπουργική απόφαση με αριθμό 3394/ΦΕΚ 74/2007, η οποία αναφέρει τις προδιαγραφές και το θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία (νοητική υστέρηση). Η χώρα μας, δυστυχώς, και σε αυτό το θέμα είναι στις τελευταίες θέσεις. Τα ιδρύματα που ακόμα εξακολουθούν να λειτουργούν στην πατρίδα μας στιγματίζουν αρνητικά την κατάσταση που επικρατεί στη χώρας μας.

Είναι, επίσης, γνωστό ότι το 2007 υπήρξε η Διεθνής Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα θέματα των ΑμεΑ. Το σχέδιο δράσης του 2003 - 2010 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων έθεσε ως βασικό στόχο την επίτευξη της ισότιμης κοινωνικής συμμετοχής των ΑμεΑ και τη μέριμνα όλων των ευρωπαϊκών χωρών, για την εξασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Σε αυτό το ζήτημα, απέναντι στις υποχρεώσεις στην Ε.Ε., η χώρα μας είναι ουραγός.

Στο πνεύμα αυτό, ιδιαίτερη αξία και σημασία αποκτά η προσπάθεια της αποϊδρυματοποίησης και της κοινωνικής ένταξης των ΑμεΑ, μέσα από την αποκέντρωση των υπηρεσιών και την ανάπτυξη σύγχρονων υπηρεσιών αυτόνομης διαβίωσης. Είναι γνωστό ότι σε ολόκληρη την Ευρώπη εξακολουθούν να ζουν πολλά άτομα με αναπηρία σε ιδρύματα. Σε πρόσφατες σχετικές μελέτες διαπιστώθηκε ότι περίπου 1.200.000 παιδιά και ενήλικες με αναπηρία ζουν σε ιδρύματα κλειστής περίθαλψης. Το ¼ του πληθυσμού αυτού αφορά άτομα με νοητική υστέρηση, ενώ η αμέσως επόμενη ομάδα αφορά άτομα με ψυχικές ασθένειες.

Η κατάργηση των μεγάλων ασυλικών ιδρυμάτων και η αποκέντρωση των υπηρεσιών για τα ΑμεΑ είναι σήμερα πιο επίκαιρη παρά ποτέ. Χαρακτηριστικό είναι ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Ιούνιο του 2009, στις συστάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης του σχεδίου δράσης (άρθρο 7, 2.2), διατύπωσε την αναγκαιότητα στο επόμενο σχέδιο να δοθεί προτεραιότητα σε μέτρα για την προώθηση της αυτόνομης διαβίωσης και της κοινωνικής ένταξης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χαρακτηριστικά, αναφέρει ότι παρά τις προόδους που έχουν σημειωθεί, όσον αφορά στην αποϊδρυματοποίηση, η κατάσταση εξακολουθεί να μην είναι ικανοποιητική.

Η Διεθνής Σύμβαση του Ο.Η.Ε. δεσμεύει όλες τις χώρες να προωθήσουν την αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ, καθώς συνδέεται άμεσα με τα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των συμπολιτών μας. Στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες η αυτόνομη διαβίωση αποτελεί προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής των αναπήρων, όπως και η μετάβαση από την ιδρυματοποίηση στις αποκεντρωμένες τοπικές υπηρεσίες για τα ΑμεΑ. Παρά το γεγονός ότι σε χώρες όπως η Σουηδία, η Δανία το Ηνωμένο Βασίλειο και η Νορβηγία, οι προσπάθειες για την αποκέντρωση των υπηρεσιών των ΑμεΑ έχουν ήδη ξεκινήσει από τη δεκαετία του ’70 και έχουν σημειώσει αξιόλογα αποτελέσματα, στην πατρίδα μας, η εικόνα εξακολουθεί να παραμένει ζοφερή.

Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των περισσότερων ιδρυμάτων ΑμεΑ, όπου:

- δεν σέβονται την προσωπικότητα των ΑμεΑ τα ιδρύματα,
- δεν εξασφαλίζουν ενεργό συμμετοχή των ατόμων στην καθημερινότητα,
- δεν υπάρχει εξατομικευμένη προσέγγιση, οι συμμετέχοντες οδηγούνται σε αποξένωση και απομόνωση, επειδή μοναδικές κοινωνικές τους επαφές είναι το αποστασιοποιημένο προσωπικό των ιδρυμάτων.

Επιπρόσθετα, τα περισσότερα ιδρύματα ακολουθούν, αποκλειστικά, το ιατροκεντρικό μοντέλο φροντίδας, όπου διαπιστώνεται συχνά ότι τα ΑμεΑ αντιμετωπίζονται βάσει της γνωμάτευσης και μόνο. Δεν είναι τυχαίο ότι πολλά από τα άτομα αυτά εμφανίζουν συχνά σημάδια κατάθλιψης, μελαγχολίας και παραίτησης, ενώ δεν λείπουν και τα περιστατικά σκληρής κακοποίησης και παραμέλησης ατόμων με αναπηρία σε μεγάλα ιδρύματα.

Σε μία πρόσφατη μελέτη που έγινε από ομάδα ειδικών για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τη μετάβαση από την ιδρυματοποίηση στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες για τα άτομα με αναπηρία, διαπιστώθηκε ότι η μετάβαση από τα ιδρύματα στις κοινοτικές υπηρεσίες έχει θετικά αποτελέσματα στα ΑμεΑ:

1) στην ανάπτυξη κοινωνικών και δεξιοτήτων,

2) στη συμμετοχή των ΑμεΑ στα κοινά,

3) στην προσωπική ικανοποίηση των ιδίων και των οικογενειών τους και

4) στη βελτίωση της σχέσης τους με το προσωπικό των μονάδων.

Επιπλέον, η ευρωπαϊκή μελέτη (γνωστή ως DECLOC), που πραγματοποιήθηκε προκειμένου να εξεταστούν, τόσο τα αποτελέσματα της αποϊδρυματοποίησης, όσο και η σχέση κόστους-οφέλους, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποκέντρωση των υπηρεσιών μειώνει σημαντικά το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα ΑμεΑ, ενώ εξασφαλίζει σαφώς καλύτερη ποιότητα ζωής για τους επωφελούμενους. Είναι, λοιπόν, επιστημονικά ενδεδειγμένη και πιο αποτελεσματική η αποκεντρωμένη λειτουργία αυτών των μονάδων, καθώς, επίσης, είναι και πολύ πιο φθηνή σε κόστος, σε σχέση με τη σπατάλη που γίνεται στα ιδρύματα μέχρι σήμερα.

Όσον αφορά στη μετάβαση από την ιδρυματοποίηση σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες στη χώρα μας, η κατάσταση είναι εξαιρετικά θλιβερή και αναχρονιστική. Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για μετάβαση των ατόμων με αναπηρία, από τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης, σε προγράμματα ανοικτής υποστήριξης (το πρόγραμμα αποσυλοποίησης «Ψυχαργώς» αφορούσε μονάχα άτομα με ψυχικές ασθένειες και όχι άτομα με αναπηρίες), με αποτέλεσμα οι οικογένειες των ΑμεΑ, εφόσον υπάρχουν και είναι «λειτουργικές», να επωμίζονται το κύριο βάρος της φροντίδας αυτών, όταν δεν είναι έγκλειστα σε κάποιο ίδρυμα.

Επίσης, η επαγγελματική αποκατάσταση των ΑμεΑ, ειδικά όσων έχουν αυξημένα προβλήματα και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης, παραμελείται συστηματικά, ενώ η προσβασιμότητα στις υπηρεσίες και τα αγαθά της κοινωνίας μας εξακολουθεί να είναι ανύπαρκτη για την πλειοψηφία των συμπολιτών μας, που έχουν την ατυχία να έχουν κάποια αναπηρία. Η ανυπαρξία στοιχείων που καταγραφούν και παρουσιάζουν την κατάσταση στο θέμα της αποϊδρυματοποίησης, καθώς και η άρνηση των φορέων να δώσουν στοιχεία στην Ε.Ε., αποτελεί γεγονός, που ενισχύει την άποψη της έλλειψης στοιχειώδους πολιτικής προσέγγισης της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία, αλλά και της γενικότερης αντιμετώπισης των προβλημάτων τους.

Ενδεικτικό της έλλειψης μέριμνας για την αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ είναι το γεγονός ότι η σχετική νομοθετική ρύθμιση (Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Π4β/οικ.4981, ΦΕΚ 825 Τεύχος Β΄ 6.9.1996) θέτει εξαντλητικές προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία Στέγης Αυτόνομης Διαβίωσης ΑμεΑ, με συνέπεια να είναι ανέφικτες και ανεφάρμοστες οι συγκεκριμένες προνοιακές δράσεις.

Τα άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα είναι αποδεκτές ενός μοντέλου φροντίδας με ιατροκεντρικό χαρακτήρα, όπου το περιεχόμενο της φροντίδας περιορίζεται μόνο στην ανάγκη περίθαλψης των ατόμων κι όχι στην ανάπτυξη και εξέλιξη ενός οργανωμένου και ολοκληρωμένου συστήματος υποστήριξης, με σεβασμό στο δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή ζωή και στο δικαίωμα της επιλογής. Πρόκειται για ένα μοντέλο με αυστηρά πατερναλιστικό, αυταρχικό, έως και βίαιο, κάποιες φορές, χαρακτήρα, που παραβιάζει την ατομικότητα και συνάμα την προσωπικότητα του ατόμου με αναπηρία. Ο εγκλεισμός των ατόμων με αναπηρία στα ιδρύματα συνιστά κατάφορη παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το απογοητευτικό είναι ότι αν και διαπιστωμένα είμαστε, ως χώρα, πίσω στις κοινωνικές δομές, δεν υπήρξε η παραμικρή φροντίδα ή πρόβλεψη, ώστε στο ΕΣΠΑ να οριστούν κωδικοί αριθμοί για την κατασκευή μονάδων, που θα δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της κοινωνικής ένταξης των ΑμεΑ.

Τα τελευταία χρόνια υλοποιήθηκαν αρκετά συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα, όπως είναι τα Προγράμματα των Συνοδευτικών Υπηρεσιών και τα Προγράμματα για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού. Αυτά τα Προγράμματα λειτουργούν όσο υπάρχει μια χρηματοδότηση, ένα με δύο χρόνια, συνήθως. Το απογοητευτικό, όμως, είναι ότι κάποια στιγμή σταματάει η χρηματοδότηση του Προγράμματος. Το Κράτος δεν μπορεί να συνεχίσει να υποστηρίζει αυτά τα Προγράμματα, με συνέπεια την απότομη διακοπή τους, με αποτέλεσμα να κλείνουν Ξενώνες και να κλείνουν, πολλές φορές, οικοτροφεία.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, μια πρόβλεψη για «continuity of care», για την εξασφάλιση της συνέχειας αυτών των Προγραμμάτων, με αποτέλεσμα το πρόβλημα

να διογκώνεται όλο και περισσότερο και οι προσδοκίες των ΑμεΑ και των οικογενειών τους να βρίσκονται στο κενό.

Αδήριτη ανάγκη είναι, λοιπόν, να προχωρήσουν οι προκηρύξεις για τα προγράμματα, τα οποία είναι ήδη εγκεκριμένα και «λιμνάζουν» δεκάδες εκατομμύρια ευρώ για τα ΑμεΑ, για τα ΚΕΣΥ και για τα ΚΕΥ, που είναι τα Κέντρα Συνοδευτικών Υπηρεσιών. Εξαιτίας τη μη καλής συνεννόησης των δύο συναρμόδιων Υπουργείων, την περίοδο του 2005, όπου περίμενε το ένα Υπουργείο από το άλλο να προβλέψει Κωδικό για τη συνέχιση και λειτουργία αυτών των δομών, αυτές οι δομές στη χώρα είναι ξεκρέμαστες πλέον. Δηλαδή λειτουργούν σχεδόν παρανόμως και πλαγίως, με καταγγελίες περί παρατυπιών σε βάρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, όποιος δήμαρχος ήθελε και θέλει να συνεχίσει τη λειτουργία αυτών των δομών, μόνο με παρατυπία θα μπορούσε να τη συνεχίσει, ενώ όσοι δεν τόλμησαν να κάνουν παρατυπία, τις έκλεισαν, έβγαλαν τα άτομα με αναπηρία στο δρόμο, ενώ οι εργαζόμενοι απολύθηκαν.

Με τη διοικητική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», όλες αυτές οι δομές θα πρέπει να διαμορφωθούν ανάλογα με την αντίστοιχη χρηματοδότηση, ώστε να μπορούν να είναι βιώσιμες και να ανταπεξέρχονται στις απαιτήσεις της κάθε κοινωνίας, προσφέροντας εφόδια και υπηρεσίες ολοκληρωμένες και αποτελεσματικές προς τα ΑμεΑ.

Ως προς το θέμα του κοινωνικού ρατσισμού και κοινωνικού στίγματος, που, πολλές φορές, περιβάλλει τα άτομα με αναπηρία, αρκετές προσπάθειες έχουν γίνει, μέχρι τώρα, στη χώρα μας, με την υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής αποκατάστασης ή στεγαστικής αποκατάστασης, αν και συνήθως υπήρχαν αναίτιες αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία. Είναι ένα φαινόμενο με διεθνές διεθνείς διαστάσεις, διότι, συνήθως, δεν επιθυμούμε στη γειτονιά μας να δημιουργούνται τέτοιες δομές, κοντά στα σπίτια μας, διότι θεωρούμε ότι οι άνθρωποι αυτοί μπορεί να μας κάνουν κακό, γιατί είναι βίαιοι και επικίνδυνοι, ενώ, παράλληλα, υποβαθμίζονται οι γειτονιές, συμπεριφορές, δηλαδή, που δεν ταιριάζουν και δεν συμβαδίζουν με τη λειτουργία μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από πολίτες με ίσα δικαιώματα, υποχρεώσεις και ευκαιρίες.

Αυτό, λοιπόν, το φαινόμενο, δυστυχώς, έχει εμφανιστεί και στη χώρα μας και είναι πολύ σημαντικό να αναληφθούν προσπάθειες από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όχι με γενικές προσεγγίσεις, αλλά με εφαρμόσιμες και βιώσιμες προτάσεις και δράσεις από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να ευαισθητοποιηθεί, πραγματικά, η τοπική κοινωνία απέναντι στα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι συγκεκριμένοι άνθρωποι.

Επομένως, δεν θα πρέπει να μιλάμε μόνο για απρόσωπες πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνονται από κυβερνήσεις, αλλά για πρωτοβουλίες που λαμβάνονται από

ανθρώπους που παίζουν καθοριστικό ρόλο στις τοπικές κοινωνίες. Για αυτό, κυρίαρχο ρόλο θα πρέπει να παίξει η ΚΕΔΚΕ, ώστε να ενεργοποιηθεί και να δραστηριοποιηθεί, συνολικά, επάνω στο συγκεκριμένο το θέμα και να προβεί σε πρακτικές και ουσιαστικές δράσεις.

Η Υποστηριζόμενη Διαβίωση έχει ως βασικό στόχο να υποστηρίξει και να ενδυναμώσει αυτά τα άτομα, ούτως ώστε, σε κάποια φάση της ζωής τους, να μπορέσουν να ζήσουν πιο αυτόνομα. Άλλωστε, στόχος της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης είναι η ανεξαρτησία αυτών των ατόμων και η διασφάλιση του βασικού δικαιώματος του κάθε ανθρώπου για την αξιοπρεπή του διαβίωση στην Κοινότητα. Φυσικά, δεν θα πρέπει, σε καμία περίπτωση, να μη λαμβάνουμε υπόψη ότι γίνεται αναφορά σε άτομα με ψυχικές διαταραχές, που ως βασικό πρόβλημα έχουν την κακή επαφή με την πραγματικότητα, δεν έχουν επίγνωση της κατάστασής τους και, πολλές φορές, δεν αναγνωρίζουν ότι έχουν πρόβλημα. Έτσι, χρειάζονται συνεχή φροντίδα, προκειμένου να ζήσουν υποστηριζόμενα, με στόχο την ανεξαρτησία, στο πλαίσιο της Κοινότητας.

Κάτω από την επιρροή των διεθνών βιβλιογραφικών δεδομένων, ορίστηκαν ορισμένες βαθμίδες στεγαστικής αποκατάστασης:

- Ο ξενώνας είναι μια μορφή μεταβατικής διαβίωσης, όπου μπορούν να ζήσουν άτομα που έχουν επαφή με την πραγματικότητα και, με την κατάλληλη υποστήριξη και εκπαίδευση, μπορούν να μεταβούν σε δομές λιγότερο προστατευμένες και περισσότερο ανεξάρτητες. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να ζήσουν με την οικογένειά τους ή, αν δεν υπάρχει οικογένεια, θα μπορούσαν να ζήσουν σε ένα υποστηριζόμενο ή προστατευμένο διαμέρισμα.
- Τα οικοτροφεία είναι στεγαστικές μορφές για άτομα που δεν έχουν τη δυνατότητα, από την ίδια τη φύση της αρρώστιας τους, να ζήσουν ανεξάρτητα. Αυτά τα άτομα προηγουμένως ζούσαν στα άσυλα, τώρα ζουν στα οικοτροφεία, που είναι δομές μέσα στην Κοινότητα, αλλά αυτά τα άτομα δεν έχουν τη δυνατότητα να ζήσουν σε πιο ανεξάρτητες δομές.

Η ουσία του προβλήματος είναι ο μεγάλος αριθμός των ανθρώπων που, αυτήν τη στιγμή, ζουν με την οικογένειά τους. Όταν φύγουν οι γονείς, αυτοί οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν αυτόνομα στην Κοινότητα. Η απάντηση στο ερώτημα των γονιών «Τι θα γίνουν τα παιδιά, όταν εμείς φύγουμε από τη ζωή;» δεν είναι εύκολή. Κυρίως, δεν θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από απερισκεψία, ειδικότερα όταν δεν υπάρχει εθνικό σχέδιο δράσης για την κάλυψη αυτών των ανθρώπων.

Η πιο σοβαρή ψυχική αρρώστια είναι η σχιζοφρένεια. Παγκοσμίως, η επίπτωση της σχιζοφρένειας είναι 1%. Στη χώρα μας, 100 χιλιάδες άτομα έχουν σχιζοφρένεια. Εκατό χιλιάδες οικογένειες σηκώνουν αυτό το βαρύ φορτίο και την αγωνία τι θα γίνουν αυτοί οι ασθενείς, όταν οι οικογένειες δεν έχουν τη δυνατότητα να τους φροντίσουν. Τα άτομα που φθάνουν στα ψυχιατρεία αποτελούν την «κορυφή του παγόβουνου», αλλά ο πόνος και η αγωνία των οικογενειών είναι μεγάλος και σε αυτά τα προβλήματα θα πρέπει να δώσει λύση η οργανωμένη Πολιτεία.

Μέχρι σήμερα υπάρχουν 462 ξενώνες για άτομα με ψυχιατρικά προβλήματα, 126 οικοτροφεία και 232 διαμερίσματα και καλύπτουν ένα σύνολο 3314 ατόμων. Γίνεται αντιληπτό πόσο μικρός αριθμός είναι αυτός, όταν μιλάμε για 100 χιλιάδες άτομα που έχουν σχιζοφρένεια. Αυτοί οι ξενώνες, οικοτροφεία και διαμερίσματα αφορούν τις δομές της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης, για άτομα που βγήκαν από τα άσυλα.

Ο μοναδικός ξενώνας, που έχει δημιουργηθεί από το Σύλλογο Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία και μπορεί να φιλοξενήσει δέκα άτομα, μέλη οικογενειών, ασθενείς των οποίων η οικογένεια δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα, βρίσκεται στην περιοχή του Βύρωνα και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη να δημιουργηθούν αντίστοιχοι ξενώνες, σε ολόκληρη τη χώρα.

Ο στόχος της Ψυχιατρικής, σήμερα, είναι να προλαμβάνει τον εγκλεισμό και να αντιμετωπίζει αυτά τα άτομα έξω, στην Κοινότητα. Άτομα που χρειάζεται να φιλοξενηθούν σε τέτοια ιδρύματα, μπορούν να εκπαιδεύονται, να υποστηρίζονται και έχουν όλη την ψυχιατρική και ιατρική φροντίδα-προετοιμασία, για να μπορέσουν να ζήσουν όσο γίνεται πιο αυτόνομα. Ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία προσπαθεί να στηρίξει τις δράσεις αυτού του ξενώνα, με διάφορες χορηγίες. Το στίγμα που σημαδεύει τον ψυχικά ασθενή είναι πιο ισχυρό, σε σύγκριση με τα άτομα που έχουν διαφορετικού τύπου αναπηρίες. Είναι πάρα πολύ δύσκολο να βρουν τα άτομα αυτά την απαιτούμενη υποστήριξη, γι' αυτό επιτακτική είναι η ανάγκη από την οργανωμένη Πολιτεία να καλύψει τις ανάγκες τους.

Σήμερα υπάρχουν κάποιοι γονείς, οι οποίοι μπορούν να διαθέσουν χρόνο και να λειτουργήσουν αυτούς τους Συλλόγους. Ποια είναι αυτή η εγγυήτρια δύναμη για τη συνέχιση της προσπάθειας; Έτσι, λοιπόν, και οι γονείς δεν μπορούν να εμπιστευτούν τους Συλλόγους Οικογενειών. Το Κράτος είναι «δυσκίνητο» και μακριά από το επίκεντρο της προσέγγισης που απαιτεί το συγκεκριμένο ζήτημα, γι' αυτό ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι πολύ σημαντικός, ουσιώδης και ευέλικτος.

ΙΙΙ. «Βελτίωση των όρων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις δημόσιες υπηρεσίες, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στην πληροφόρηση»

Το δικαίωμα στην πρόσβαση είναι ένα ζήτημα βαθύτατα πολιτικό. Η εξασφάλιση της προσβασιμότητας επιτρέπει στο άτομο με αναπηρία να ασκήσει ανεμπόδιστα, ίσως, ένα από τα ποιο ιερά δικαιώματα του ανθρώπου, που είναι το δικαίωμα στην προσωπική επιλογή. Να πάει όπου θέλει, με όποιον επιθυμεί και για όποιο λόγο κρίνει το ίδιο το άτομο. Συνεπώς, οι σχέσεις που διαμορφώνονται με τα οικογενειακά του πρόσωπα, με τα παιδιά του, με τον ή τη σύζυγο, τους γονείς, τα αδέρφια, τους φίλους, τους συνεργάτες, είναι σχέση ισότητας και ανεξαρτησίας.

Όταν είναι ανέφικτη η προσβασιμότητα, η σχέση γίνεται άνιση. Υπάρχει εξάρτηση από άλλα πρόσωπα, συγγενικά και μη. Δεν υπάρχει τίποτε χειρότερο στη ζωή ενός ανθρώπου από την εξάρτηση και την αδυναμία της αυτοεξυπηρέτησης. Το Σύνταγμα μας, πολύ σοφά, στο άρθρο 21 παρ. 6, όταν αναφέρεται στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τα ΑμεΑ, το πρώτο που αναφέρει είναι η αυτονομία. Η αυτονομία, ως όρος, είναι ευρύς, από κοινωνική, πολιτική και νομική άποψη. Εμπεριέχει και την προσβασιμότητα, στα θέματα της κοινωνικής προσβασιμότητας, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τις δημόσιες υπηρεσίες. Η χώρα μας, τα τελευταία χρόνια, προσπάθησε ανεπιτυχώς να προσεγγίσει το ζήτημα της προσβασιμότητας στο Δημόσιο.

Από τη δεκαετία του ογδόντα, όταν είχαμε τον πρώτο Γ.Ο.Κ., επιχειρήθηκε να θεσπιστεί νομοθεσία για την προσβασιμότητα. Ο νόμος αυτός αναθεωρήθηκε με το νόμο του Κώστα Λαλιώτη, το 2000, το ν. 2831, στο άρθρο 28, όπου έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη νομοθεσία για την προσβασιμότητα στη χώρα μας. Από τη δεκαετία του 90, από το Υπουργείο Εσωτερικών, άρχισε να συγκροτείται μια προσπάθεια κινητοποίησης των δημόσιων φορέων για τα ζητήματα της προσβασιμότητας, η οποία έχει διάφορα στάδια. Το συμπέρασμα είναι ότι, μετά από δεκατέσσερα χρόνια, η τελική αξιολόγηση είναι ότι δεν έχουν αποδώσει αυτά τα μέτρα. Δεν απέδωσαν, γιατί δεν ήταν ποτέ ολοκληρωμένα. Γιατί η προσβασιμότητα δεν μπορεί να επαφίεται στο επίπεδο των εγκυκλίων. Συνεπώς, ενώ έχουν γίνει αρκετά πράγματα, τελικά, πολύ λίγα λειτούργησαν, καθώς πολύ λίγοι φορείς εφάρμοσαν αυτές τις εγκυκλίους.

Η προσβασιμότητα δεν μπορεί να είναι υπόθεση εγκυκλίων. Χρειάζεται νομοθεσία, σωστές προδιαγραφές, έλεγχο για τη σωστή εφαρμογή τους, καθώς και στενή συνεργασία με τους θεσμοθετημένους φορείς του χώρου της αναπηρίας, σε όλη τη χώρα. Για να διασφαλιστεί ολοκληρωμένα, χρειάζεται ένα αυστηρό σύστημα πιστοποίησης της προσβασιμότητας.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θεσπίστηκε το άρθρο 16 του Γ.Ο.Κ., όπου θέτει την προσβασιμότητα ως αναγκαίο και υποχρεωτικό κριτήριο επιλεξιμότητας έργων.

Δηλαδή, για παράδειγμα, το ΕΣΠΑ δεν μπορεί να χρηματοδοτήσει κανένα έργο, αν δεν πληροί την προσβασιμότητα.

Η προσβασιμότητα είναι ένας ευρύς τομέας, ο οποίος συνδέεται με δικαιώματα. Δεν είναι παροχή, δεν είναι παραχώρηση στον πολίτη η δυνατότητα να έχει προσβασιμότητα ή να μην έχει. Είναι δικαίωμα και συνδέεται με όλες τις λειτουργίες του ανθρώπου, με όλα τα δικαιώματα του ανθρώπου, από το δικαίωμα στην ψυχαγωγία και τη διασκέδαση, μέχρι το δικαίωμα στην εργασία κ.λπ.. Η προσβασιμότητα στους δημόσιους χώρους, ακόμη περισσότερο, είναι αυτή που διασφαλίζει την απόλυτη ισότητα, την απόλυτη ανεξαρτησία.

Ταυτόχρονα, η πληροφόρηση και η επικοινωνία είναι και πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένας ολοκληρωμένος τομέας, που καλύπτει το σύνολο των ατόμων με αναπηρία, είτε μιλάμε για την πρόσβαση την κλασική, για τους πολίτες με κινητική αναπηρία είτε μιλάμε για την πρόσβαση για τα άτομα με πρόβλημα όρασης είτε μιλάμε για την πρόσβαση για τα άτομα με πρόβλημα ακοής, όπου πρέπει να υπάρχουν υπάλληλοι που γνωρίζουν τη νοηματική.

Θα μπορούσε πολύ εύκολα το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης να συνεργαστεί με την Ομοσπονδία των Κωφών Ελλάδας και να πραγματοποιηθούν προγράμματα εκμάθησης της νοηματικής γλώσσας σε δημοσίους υπαλλήλους, που ήδη εργάζονται σε συγκεκριμένες υπηρεσίες - κλειδιά, που έχουν μεγάλη συναλλαγή με τέτοια άτομα ή να δημιουργήσουμε one - stop shop, για την εξυπηρέτηση, γενικά, των πολιτών και των πολιτών με αναπηρία, στα Κ.Ε.Π. και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες.

Επιπλέον, η έννοια της προσβασιμότητας δεν πρέπει να περιορίζεται σε αυτά που μπορούσε να αντιληφθεί η κοινωνία, πριν από αρκετά χρόνια. Δυστυχώς, όμως, ακόμα και σήμερα, φτιάχνουμε σχολεία που δεν είναι προσβάσιμα, ακόμα έχουμε προβλήματα με στέγες και αίθουσες σχολικών κτιρίων που είναι απαράδεκτες, έχουμε θέματα πρόσβασης σε βιβλία. Ακόμη και τα βιβλία των Ειδικών Σχολείων δεν είναι προσβάσιμα σε όλες τις κατηγορίες των παιδιών με αναπηρία, με αποτέλεσμα να εισπράττουν τον πραγματικό αποκλεισμό και, σε τελική ανάλυση, την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.

Το βασικό ζήτημα της Κύρωσης της Διεθνούς Σύμβασης θα πρέπει να αποτελέσει κύρια προτεραιότητα πολιτικής της χώρας μας, αν πραγματικά θέλουμε να ξεπεράσουμε τις αναχρονιστικές αντιλήψεις του παρελθόντος, σχετικά με το θέμα της προσβασιμότητας. Άλλωστε, στο άρθρο 9 της Σύμβασης, υπάρχει και η πιο σύγχρονη τοποθέτηση από άποψη Διεθνούς Δικαίου - γιατί η Σύμβαση είναι Διεθνές Δίκαιο - για τα ζητήματα της πρόσβασης, γιατί μιλάμε για το φυσικό δομημένο περιβάλλον πρόσβασης στην κοινωνία της πληροφορίας, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, επικοινωνία, πληροφόρηση και λοιπά.

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι ένας τρόπος σκέψης, μια σειρά από τεχνολογίες, μια σειρά από συστήματα διαχείρισης περιεχομένου, που μπορούν να εξομοιώσουν εύκολα τον άνθρωπο με ανικανότητα με τον ικανό σωματικά, διότι αυτός είναι ο στόχος. Ο στόχος όλων των τεχνολογιών είναι η εξομοίωση των ΑμεΑ με όλους τους ικανούς σωματικά. Είναι ο μεγαλύτερος πραγματικά εξομοιωτής, διότι βρισκόμαστε στο 2010 και ο μεγαλύτερός μας σύμμαχος είναι η τεχνολογία και η καινοτομία, που καταφέρνουν να υπερκεράσουν τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις του παρελθόντος.

Το ζήτημα της πρόσβασης εκτείνεται, όπως αντιλαμβανόμαστε, στο σύνολο της ζωής του ανθρώπου. Πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, από τη μια πλευρά, ως δικαίωμα του ανθρώπου και, από την άλλη πλευρά, ως μια αναπτυξιακή διαδικασία, μιας κοινωνίας, που έχει και οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Έχει πολύπλευρες διαστάσεις, όπως, για παράδειγμα, την αδειοδότηση επιχειρήσεων και τη σύνδεσή τους με την προσβασιμότητα, την αδειοδότηση λειτουργιών, γενικώς, της κοινωνίας και της οικονομίας, που κάνει το Κράτος. Το δικαίωμα δεν κόβεται στη μέση, δεν τεμαχίζεται, το δικαίωμα είναι ατομικό, του ανθρώπου και πρέπει να μπορεί να το ασκήσει, με τρόπο ανεξάρτητο και ελεύθερο, να έχει το δικαίωμα στη δική του επιλογή. Και αν επιλέξουμε μια στάση εξυπηρέτησης για όλους τους πολίτες, αυτή η στάση πρέπει να περιλαμβάνει και τα άτομα με αναπηρία. Για παράδειγμα, αν επιλέξουμε τη λογική του Κ.Ε.Π., που έχουμε, πρέπει αυτά να απευθύνονται και στα άτομα με αναπηρία: Κ.Ε.Π., ξεχωριστά, μόνο για άτομα με αναπηρία, δεν πρέπει να έχουμε και είναι λάθος προσέγγιση.

Κοινωνικώς παραμελημένα άτομα είναι εκείνα των οποίων η φυσική, κοινωνική, οικονομική και ψυχολογική κατάσταση θα ήταν πολύ καλύτερη, εάν η συμπεριφορά της Πολιτείας απέναντί τους ήταν σύμφωνη με το Σύνταγμα, τους νόμους και την κοινή περί δικαίου συνείδηση του λαού.

IV. «Προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ΑμεΑ, προγράμματα κινήτρων για πρόσληψη ΑμεΑ, προγράμματα απόκτησης δεξιοτήτων των ΑμεΑ, ώστε να διεκδικούν ισότιμα θέσεις εργασίας»

Η απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συγκρινόμενη με αυτή του γενικού πληθυσμού, παρουσιάζει τα εξής δυσμενή χαρακτηριστικά:

1) υψηλότερη ανεργία,

2) υψηλότερο ποσοστό εποχιακώς απασχολούμενων,

3) μεγαλύτερο κίνδυνο απόλυσης,

4) απασχόληση σε θέσεις εργασίας που δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ικανότητες, εμπειρίες και φιλοδοξίες τους.

Ακόμη πιο άσχημη είναι η κατάσταση όσον αφορά στην απασχόληση των γυναικών με αναπηρία, εξαιτίας της πολλαπλής διάκρισης που υφίστανται, αφενός λόγω αναπηρίας και αφετέρου λόγω φύλου. Και οι μητέρες, όμως, παιδιών με αναπηρία βιώνουν, ίσως, το χειρότερο αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Λόγω της έλλειψης υποστηρικτικών υπηρεσιών, αναγκάζονται να μην εργαστούν, για να φροντίζουν τα παιδιά τους με αναπηρία.

Η μη απασχόληση για έναν ανάπηρο επηρεάζει άμεσα το ζητούμενο της κοινωνικής του ένταξης, καθώς αυξάνει και τον κίνδυνο της περιθωριοποίησής τους ή αυτής της εξάρτησής τους από τρίτα πρόσωπα, που είναι πολύ σημαντικό. Διότι, στο τέλος, αναγκαστικά, φέρνει στο κέντρο της προσωπικότητάς του τα προβλήματα της αναπηρίας, όταν δεν μπορεί να μετακινήσει το κεντρικό σε περιφερειακό πρόβλημα της προσωπικότητάς του.

Ο βασικός πυλώνας προώθησης της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία οριοθετείται με νομοθετήματα και, κυρίως, με το βασικό νομοθέτημα, το ν. 2643, ο οποίος καθορίζει τις συνθήκες και τις ποσοστώσεις που αφορούν την ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις θέσεις του Δημοσίου, αλλά και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Ο νόμος αυτός σαφώς έχει θετικά αποτελέσματα. Έχει προωθήσει στην απασχόληση τα άτομα με αναπηρία και με τον τρόπο που λειτουργεί, ως ένα βαθμό, έχει διασφαλίσει και τη φερεγγυότητα αυτών των διαδικασιών. Ο νόμος αυτός προωθεί απασχόληση των ατόμων με αναπηρία και στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ακόμη και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις (ιδιωτικές επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 50 άτομα και έχουν θετικό ισολογισμό, το χρόνο, αξιολογούνται, για να προσλάβουν άτομα με αναπηρία, με μια συγκεκριμένη ποσόστωση, στη βάση του συνολικού αριθμού των απασχολουμένων).

Η λειτουργία του ν. 3745, τα τελευταία χρόνια, έχει θετικά χαρακτηριστικά. Έχει, όμως, και ένα αρνητικό: οι διαδικασίες του είναι χρονοβόρες και, παράλληλα, υπάρχει μια σωρεία ενστάσεων, οι οποίες καθιστούν ακόμη πιο χρονοβόρες τις διαδικασίες στη Δευτεροβάθμια Επιτροπή. Βεβαίως, υπάρχει και η προσφυγή στα Διοικητικά Δικαστήρια, που κοντεύει να γίνει κανόνας για όσους κρίνονται και δεν επιλέγονται, είτε στην Πρωτοβάθμια είτε στη Δευτεροβάθμια Επιτροπή. Άρα, ένα σημαντικό ζήτημα είναι η σώρευση στα Διοικητικά Δικαστήρια εκατοντάδων ενστάσεων, όπου υποβάλλονται από κρινόμενους υποψηφίους, που δεν τους έχει δικαιώσει η απόφαση της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Επιτροπής.

Ένα δεύτερο θέμα, που αφορά πολιτικές προώθησης της απασχόλησης, είναι ο τελευταίος νόμος, που ψηφίστηκε από την παρούσα Κυβέρνηση και από το Υπουργείου Εσωτερικών, στις 31/12/2009, για το Α.Σ.Ε.Π., που καθορίζει ότι τα άτομα

με αναπηρία είναι μια ειδική ομάδα, για την οποία μπορεί ο Ο.Α.Ε.Δ να κάνει χρήση προγραμμάτων προώθησης απασχόλησης. Επίσης, τα άτομα με αναπηρία θα έχουν τη δυνατότητα, με βάση το πρόγραμμα, που πρόκειται να υλοποιηθεί άμεσα, να εργαστούν σε Ο.Τ.Α., γενικότερα, σε εταιρείες Αυτοδιοίκησης και σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Είναι ένα δυναμικό πρόγραμμα προώθησης στην απασχόληση ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα στην υποκατηγορία τυφλών, για θέσεις σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους οργανισμούς, δημοτικές επιχειρήσεις, που αφορούν έργο τηλεφωνητή ή πυρήνες “call - center”, που θα αποτελούν δομές πληροφόρησης των πολιτών, όπου, εκ των πραγμάτων, μπορούν σήμερα να δημιουργηθούν από μια σειρά από Υπουργεία, δημοτικές επιχειρήσεις και οργανισμούς και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Έχει αξιολογηθεί ότι το έργο των τυφλών, στο κομμάτι της τηλεφωνικής ενημέρωσης, δεν είναι μόνο ισάξιο με των υπολοίπων, αλλά και ποιοτικά ανώτερο. Αν επιτευχθεί αυτός ο απλός, αλλά τόσο λογικός στόχος, θα δημιουργηθούν γερές βάσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας, για το σύνολο των τυφλών στην Ελλάδα, που διαθέτουν, βέβαια, κάποια αποδεκτά τυπικά προσόντα, τα οποία θα τους καθιστούν ικανούς για να ανταποκριθούν σε αυτό το έργο.

Παράλληλα, με τη σωστή αξιοποίηση και λειτουργία της δια βίου μάθησης, πέρα από την τυπική εκπαίδευση, έχει τη δυνατότητα να παράσχει όλα εκείνα τα εφόδια, κοινωνικά, μαθησιακά, σημεία κοινά, προκειμένου να εντάξει τα ΑμεΑ, άμεσα, στην κοινωνική και οικονομική διαδικασία. Ουσιαστικά, αυτό που χρειάζεται είναι να δίνει δια βίου το κίνητρο της μάθησης και να συμβάλλει κοινωνικά και οικονομικά στην ευημερία αυτών των ατόμων.

Μέχρι σήμερα υπάρχουν τρεις βασικές δομές, μέσα από τις οποίες η δια βίου μάθηση έχει επαφή με τα άτομα με αναπηρία. Το πρώτο κομμάτι είναι οι Ν.Ε.Λ.Ε. (Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης), που, σε συνεργασία με τις Νομαρχίες, μέσα από την Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, «τρέχουν» προγράμματα, χρηματοδοτούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε όλη την Ελλάδα. Το 10% αυτών των προγραμμάτων απευθύνονται αποκλειστικά σε άτομα με αναπηρία. Είναι προγράμματα ΑμεΑ, με διάφορες θεματικές κατηγορίες.

Οι πρώτες έχουν να κάνουν με την κινητοποίηση, την ενδυνάμωση της ψυχολογίας και της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία, με θέματα, όπως το θεατρικό παιχνίδι, η μουσικοθεραπεία, η εργοθεραπεία και η λογοθεραπεία, δηλαδή κάτι που βελτιώνει, σε πρώτη φάση, την ειδική αδυναμία ή δύναμη των ατόμων αυτών, ακόμη και τμήματα γραφής ΜΠΡΑΙΓ.

Στη συνέχεια, υπάρχουν οι ελαφρές μορφές επαγγελματικής ένταξης, με εργαστήρια ζωγραφικής, κεραμικής, αγιογραφίας και χειροτεχνίας, όπου αυτά,

κάλλιστα, μπορούν να οδηγήσουν τα άτομα με αναπηρία στο να γίνει επάγγελμα αυτό που μαθαίνουν. Όλα αυτά γίνονται σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, ανά την Ελλάδα, ατόμων με αναπηρία.

Η δεύτερη δομή, μέσα από την οποία «τρέχουν» προγράμματα δια βίου μάθησης, είναι τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Πρόκειται για 58 δομές σε όλη την Ελλάδα, με Παραρτήματα. Αυτήν τη στιγμή, «τρέχουν» 650 προγράμματα ποικίλης μορφής, που μπορούν να τα παρακολουθήσουν άτομα με αναπηρία. Δεν χρειάζονται ειδικές ικανότητες.

Εκεί προκύπτει, βέβαια, ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, αυτό της προσβασιμότητας. Σε ό,τι αφορά τα 51 ιδιόκτητα κτίρια, που ανήκουν στη Γενική Γραμματεία, στο 60% από αυτά, υπάρχει πρόσβαση με ειδική ράμπα, με ανελκυστήρα και με ειδικό WC για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Σε ό,τι αφορά τα Κ.Ε.Ε., πρόκειται να καταρτιστεί μελέτη, προκειμένου να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα στο 100% των δομών, αυτών που τουλάχιστον ανήκουν στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης. Από κει και πέρα, ανάλογες διαδικασίες θα πρέπει να ακολουθηθούν, σε συνεργασία με δήμους και με κοινότητες, καθώς και όπου αλλού πραγματοποιούνται αντίστοιχα προγράμματα.

Μέσα σε αυτές τις δομές της δια βίου μάθησης, υλοποιούνται ειδικευμένα προγράμματα, που αφορούν στην εκμάθηση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ξένων γλωσσών, όπου τα άτομα με αναπηρία έχουν αρκετά μεγάλη συμμετοχή, της τάξεως του 15-20% , σε αντίθεση με αλλά προγράμματα, όπως είναι η επιχειρηματικότητα.

Ένα από τα σημαντικά προγράμματα, που έχει σχεδιαστεί και προγραμματιστεί να υλοποιηθεί, είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των ΑμεΑ, δηλαδή στην παροχή όλων αυτών των γνώσεων και των κινήτρων. Επειδή δεν αρκεί μόνο η γνώση σε κάποιον, προκείμενου να ξεκινήσει μία επιχειρηματική δραστηριότητα, έχει κριθεί αναγκαία η διεξαγωγή συγκεκριμένων δράσεων, για την προβολή των εξειδικευμένων προγραμμάτων και την προσέλκυση ατόμων, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της σύγχρονης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Σε ό,τι αφορά την τρίτη δομή, τα Σ.Δ.Ε. (Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας), που είναι ένα ευέλικτο πρόγραμμα, όχι σαν το τυπικό πρόγραμμα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Παιδείας, εκεί η συμμετοχή των ΑμεΑ, σήμερα, φτάνει μόλις στο 1%. Αυτό, κυρίως, οφείλεται στο γεγονός ότι μόνο 2 από τα 58 κτίρια έχουν προσβασιμότητα με ράμπα. Τα υπόλοιπα 56 είναι τα κοινά σχολεία, που ανήκουν στον Οργανισμό Σχολικών Κτηρίων. Εκεί, λοιπόν, δεν υπάρχει προσβασιμότητα. Άρα, θα πρέπει ο Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων να προβεί στις ανάλογες ενέργειες, ώστε να είναι και εκεί δυνατή η πρόσβαση.

Επίσης, στις Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης, στα 159 Τμήματα, σήμερα, από όλη την Ελλάδα, συμμετέχουν 2.380 άτομα με αναπηρία.

Σε ό,τι αφορά τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, είναι, αυτήν τη στιγμή, προσβάσιμα στα 186 άτομα και σε ό,τι αφορά τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, δυστυχώς, σε σύνολο 5.529 εκπαιδευομένων, μόνο οι 66 είναι άτομα με αναπηρία.

Δεδομένου ότι τα άτομα με αναπηρία, ακόμη και σε συνθήκες οικονομικής ευμάρειας, βιώνουν διάκριση και αποκλεισμό, σε όλους τους τομείς της ζωής τους, συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της απασχόλησης, τότε είναι βέβαιο ότι και στις εποχές οικονομικής ένδειας, όπως αυτή που ζούμε σήμερα, ο κίνδυνος μιας βαθειάς περιθωριοποίησης των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης επικρέμαται ως δαμόκλειος σπάθη. Για αυτόν, ακριβώς, το λόγο, σήμερα, πιο πολύ από ποτέ, επιβάλλεται η αλλαγή πλεύσης στον τομέα της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία.

Η εφαρμογή προγραμμάτων επιχειρηματικότητας ΑμεΑ και προγραμμάτων με την παροχή κινήτρων για την ενθάρρυνση της πρόσληψης των ΑμεΑ αποτελεί, για ακόμη μια φορά, περιστασιακές παρεμβάσεις, δίχως ουσιαστικό αποτέλεσμα, εάν δεν υλοποιηθούν αυτά τα προγράμματα στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση, την Κατάρτιση και τη Δια Βίου Μάθηση των Ατόμων με Αναπηρία.

Τα προαναφερθέντα προβλήματα οδήγησαν την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία να υποβάλει στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη 2007, Έκθεση με θέμα «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας: Η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή αναπηρίας».

Η Έκθεση ήταν η «κραυγή αγωνίας» των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, που βιώνουν έναν ακραίο αποκλεισμό, σε έναν ιδιαίτερα σημαντικό τομέα, τον τομέα της απασχόλησης, που παίζει καθοριστικό ρόλο για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου και στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Έναν αποκλεισμό που καταρρακώνει το ανθρώπινο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εργασία, παραβιάζοντας Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ακόμη και το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας, σύμφωνα με το οποίο «τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας» (άρθρο 21, παράγραφος 6).

Η Έκθεση, επίσης, παρουσιάστηκε στις 07.02.2008 και σε Ειδική Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής, όπου, μάλιστα, συμφώνησαν από κοινού όλοι οι εκπρόσωποι των Κομμάτων που συμμετείχαν σε αυτή, για τη θέσπιση ενός νέου, σύγχρονου νόμου για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόλο που δημιουργήθηκε μια Ομάδα Εργασίας στο τότε Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, για την επεξεργασία

του σχεδίου νόμου, οι συνεδριάσεις της σταμάτησαν και το έργο δεν ολοκληρώθηκε ποτέ.

Για τη χάραξη της προτεινόμενης Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση, την Κατάρτιση και τη Δια Βίου Μάθηση των Ατόμων με Αναπηρία, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι η βελτίωση των συνθηκών ένταξής τους στην εργασία εξαρτάται από τη βελτίωση των ευκαιριών ένταξης σε όλους τους τομείς της ζωής τους, όπου η προσβασιμότητα, συμπεριλαμβανομένων και των υπολοίπων εύλογων προσαρμογών, διαδραματίζει κεντρικό ρόλο.

Δεδομένου ότι τα άτομα με αναπηρία αποτελούν μια μεγάλη ανομοιογενή πληθυσμιακή ομάδα, στη χάραξη αυτής της Εθνικής Στρατηγικής, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι όσο μεγαλώνει ο βαθμός της αναπηρίας, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η ένταξη στην αγορά εργασίας. Προτεραιότητα του Αναπηρικού Κινήματος, στο πλαίσιο αυτής της Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση, την Εκπαίδευση και τη Δια Βίου Μάθηση των Ατόμων με Αναπηρία, είναι η θέσπιση ενός νέου σύγχρονου νόμου για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.

Στο νέο θεσμικό πλαίσιο για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής:

- Θέσπιση νέου συστήματος ποσόστωσης, αποκλειστικά και μόνο για τα άτομα με αναπηρία.
- Πρέπει, ακόμη, να ληφθούν μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή του ν. 3304/2005.
- Θέσπιση μέτρων για την προστασία από την απόλυση και για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας.
- Διασφάλιση καλύτερων συνθηκών εργασίας για τα άτομα με αναπηρία. Προώθηση των εναλλακτικών μορφών απασχόλησης.
- Προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ατόμων με αναπηρία, χωρίς αυτή να είναι αντικίνητρο, γιατί, δυστυχώς, όταν κάποιο ΑμεΑ προσπαθήσει να δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικά, του κόβουν τα επιδόματα που παίρνει για την αναπηρία και αυτό, από μόνο του, αποτελεί αντικίνητρο για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.
- Είναι απαραίτητη, ακόμη, η ένταξη στην απασχόληση των πλέον ευάλωτων ατόμων με αναπηρία, όπως και η προστασία της μητρότητας των γυναικών με αναπηρία και των γυναικών που έχουν παιδιά με αναπηρία.
- Ειδικά όσον αφορά στην προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ατόμων με αναπηρία, απαραίτητη είναι η παροχή στήριξης για την ολοκλήρωση των διαδικασιών έναρξης και λειτουργίας, η παροχή

διευκολύνσεων για πρόσβαση σε κεφάλαια, η παροχή αυξημένης επιχορήγησης κ.τ.λ..

- Όσον αφορά στα προγράμματα κινήτρων για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία, αυτά πρέπει να δίνουν αυξημένα κίνητρα στους εργοδότες για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία, σε σχέση με τα προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση της απασχόλησης του γενικού πληθυσμού (συγκριτικό πλεονέκτημα), όπως π.χ. η αυξημένη επιδότηση, φοροελαφρύνσεις κ.τ.λ..

Για την αποτελεσματική εφαρμογή ενός νέου θεσμικού πλαισίου για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, απαραίτητη είναι:

1. Η σύσταση Ειδικής Διεύθυνσης Θεμάτων Ατόμων με Αναπηρία στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.
2. Η αναβάθμιση της Υπηρεσίας Απασχόλησης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του Ο.Α.Ε.Δ. σε Διεύθυνση, η στελέχωσή της με μόνιμο εξειδικευμένο προσωπικό και αναβάθμιση των κατά τόπους γραφείων τους. Εδώ είναι το κλειδί της υπόθεσης και για αυτό και καθυστερεί ο ν. 2643, διότι δεν υπάρχει ειδική υπηρεσία με εξειδικευμένο προσωπικό.

Όταν υπάρχουν 5.000-6.000 αιτήσεις που πρέπει να μοριοδοτηθούν, τότε θα πρέπει να υπάρχει και εξειδικευμένο προσωπικό, όπως και ειδική υπηρεσία, που να ασχολείται με αυτό το θέμα. Οι υπάλληλοι που ασχολούνται σήμερα με το θέμα αυτό, παράλληλα, ασχολούνται και με τα καθήκοντα της υπηρεσίας τους και αυτό καθιστά δύσκολη την όλη διαδικασία. Αξίζει να επισημανθεί ότι η Συνομοσπονδία έχει ήδη ξεκινήσει μια πιο στενή συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, μέσω μιας ομάδας εργασίας, που έχει δημιουργηθεί, για ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρία.

Όλοι οι ανάπηροι εμφανίζουν μια μεγάλη διαστρωμάτωση, με πολλά και διαφορετικά προβλήματα. Ακόμα και στο χώρο που εξετάζουμε, ούτε οι απαιτήσεις ούτε τα προσόντα ούτε και οι ανάγκες, πολλές φορές, είναι οι ίδιες, προκειμένου να υπάρχει μία κοινή κατεύθυνση για την απασχόληση και την εργασία. Πολλές φορές, οι δυνατότητες είναι δυσανάλογες προς τις καθιερωμένες εργασίες και εμποδίζει και τους ίδιους να ενταχθούν, τόσο στην κοινωνία, όσο και στο εργασιακό περιβάλλον.

Υπάρχουν, περίπου, 650 προγράμματα. Όλα αυτά είναι θετικά μεν, αλλά θεωρητικά, διότι, ενώ εντάσσονται τα άτομα με ειδικές ανάγκες στα προγράμματα αυτά, δεν υπάρχει, παράλληλα, καμιά διασφάλιση της απασχόλησής τους. Πάρα πολλά ΑμεΑ παρακολουθούν τα συγκεκριμένα προγράμματα, μόνο και μόνο για να πάρουν το επίδομα. Δεν μπορούν να βρουν δουλειά και πηγαίνουν εκεί, προκειμένου να εισπράξουν το επίδομα. Τα προγράμματα αυτά βοηθούν το εκπαιδευτικό προσωπικό που προσλαμβάνεται και όχι τα ίδια τα άτομα με αναπηρία.

Θα πρέπει, επομένως, να προσφέρονται κίνητρα στις διοικήσεις και στους ιδιοκτήτες των ιδιωτικών εταιρειών, ώστε να μπορούν να προσφέρουν εργασία και στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Το θέμα της φοροαπαλλαγής και της επιδότησης αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κίνητρο προς αυτήν την κατεύθυνση. Υπάρχουν κωφοί επιχειρηματίες, που προσλαμβάνουν άτομα και που, εκ των πραγμάτων, έχουν ένα πρόβλημα επικοινωνίας. Το Κράτος, σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να μεριμνήσει, διότι αυτοί οι κωφοί επιχειρηματίες θα θέλουν υπαλλήλους με τους οποίους θα μπορεί να λειτουργήσει η επιχείρησή τους.

Οι άμεσες δράσεις, οι οποίες θα έχουν ως στόχο την αύξηση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στις δράσεις της δια βίου μάθησης, την ενδυνάμωσή τους, την ένταξή τους στην οικονομία και την κοινωνία, γενικότερα, καταγράφονται στη συνέχεια:

- Αύξηση συμμετοχής εκπαιδευτών ατόμων με αναπηρία, είτε μέσω αύξησης της μοριοδότησης είτε με κάποια ποσόστωση.
- Ως προς τα θέματα της επιχειρηματικότητας και της αύξησης των δεξιοτήτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικά προγράμματα και να ενσωματώνονται σε αυτά εξειδικευμένες έννοιες και κατευθύνσεις, όπως η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα και οι επιχειρήσεις, η οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων, το Marketing, η χρηματοοικονομική λογιστική και η χρήση νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις. Πολύ περισσότερο, να λειτουργήσει Πρόγραμμα Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, που αποτελεί το καταλληλότερο για τα άτομα με αναπηρία. Ένα Πρόγραμμα, που συνδυάζει την κοινωνική ευαισθησία, την κοινωνική ιδιαιτερότητα και την επιχειρηματικότητα ταυτόχρονα και μπορεί να βοηθήσει, σε μεγάλο βαθμό, τα άτομα με αναπηρία προς τη σωστή κατεύθυνση.
- Μια τρίτη δράση έχει να κάνει με την υποβοήθηση της επιχειρηματικότητας και την ειδική κατάρτιση υπαλλήλων, προκειμένου να συνεργάζονται με επιχειρηματίες που είναι άτομα με αναπηρίες. Υπάρχουν, για παράδειγμα, επιχειρηματίες που είναι κωφοί, αλλά δεν υπάρχουν υπάλληλοι να τους στηρίξουν, γιατί δεν υπάρχει πρόγραμμα νοηματικής γλώσσας. Άρα, λοιπόν, πέρα από τις ξένες γλώσσες, απαραίτητο είναι να υπάρξει και ειδικό πρόγραμμα για τη νοηματική γλώσσα.
- Μία άλλη δράση έχει να κάνει με την προσβασιμότητα, κάτι που θα πρέπει να τεθεί ως προτεραιότητα και όχι μόνο για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, αλλά και για τα Ι.Ε.Κ., γιατί και εκεί, από τις 114 δομές, οι 112 είναι δημόσια σχολεία.

- Τέλος, η προσβασιμότητα στο σχολικό υλικό, μέχρι σήμερα, δυστυχώς, δεν υπάρχει, σε ό,τι αφορά τις υπάρχουσες δομές (υλικό σε μορφή Μπράιγ). Αυτή είναι μια δράση που θα πρέπει να υλοποιηθεί πολύ σύντομα και οργανωμένα. Για αυτό, στο πλαίσιο του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η σύνδεση της αδειοδότησης ενός φορέα ή μιας δομής διά βίου (είτε είναι Ινστιτούτο Κατάρτισης είτε Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών), ώστε να συνδεθεί αυτή με την τήρηση του κριτηρίου της προσβασιμότητας, καθώς και άλλων παραμέτρων, που θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών για τα ΑμεΑ.

Β. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ - ΠΑΠΑΔΑΚΗ

«ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ»

Δεν θα πρέπει να αναφερόμαστε στα άτομα με ειδικές ανάγκες μόνο λίγο πριν ή λίγο μετά την Παγκόσμια Ημέρα στις 3 Δεκεμβρίου, με μεγάλα λόγια, χωρίς αντίκρισμα.

Χαιρετίζουμε, για ακόμη μία φορά, έστω και τη δημιουργία Υποεπιτροπής για Άτομα με Αναπηρίες και ελπίζουμε να έχουμε αποτελέσματα. Ας παίξουμε εμείς το ρόλο του προστάτη και του αρωγού αυτών των ατόμων.

Χρειάζεται:

- Στήριξη σχετικά με τα ασφαλιστικά και τα φορολογικά τους δικαιώματα.

- Αξιοπρεπής εργασία για τα άτομα με αναπηρίες. Διαφορετικό ασφαλιστικό καθεστώς, στο οποίο θα πρέπει να υπάγονται.

- Ενεργή παρουσία σε όλους τους παραγωγικούς και οικονομικούς τομείς.

- Να μην ξεχνάμε ότι, κατά καιρούς, άτομα με αναπηρίες διετέλεσαν και ακόμη διατελούν Βουλευτές.

- Αυστηροποίηση του νόμου για ανθρώπους που δεν σέβονται άτομα με αναπηρίες.

- Διαμόρφωση των πεζοδρομίων, έτσι ώστε να μην μπορεί να παρκάρει κανείς το αυτοκίνητό του επάνω σε αυτά. Όταν το κάνει κάποιος, πρέπει να είναι αυστηρή η ποινή από την Τροχαία και όχι μόνο χρηματικό πρόστιμο.

- Δημιουργία Εθνικής Επιτροπής Σοφών Ανθρώπων με Αναπηρίες και άμεση συνεργασία με τη δική μας Επιτροπή.

- Απλούστευση των διαδικασιών στις Υγειονομικές Επιτροπές από τις οποίες περνούν τα άτομα με αναπηρίες συχνά (μεγάλος ο ψυχικός μαρασμός!).

- Δημιουργία Κέντρων Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρίες, όχι μόνο βάσει των ευρωπαϊκών, αλλά και των διεθνών προτύπων.

- Θα πρέπει τα ασφαλιστικά ταμεία να είναι κοντά σε αυτά τα άτομα και να μην εξαντλούν σε αυτά την αυστηρότητά τους (αναφορά στην περίπτωση του σχεδόν τυφλού παιδιού από την Εύβοια).

- Έκτακτη οικονομική στήριξη, τέσσερεις φορές το χρόνο, στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Πριν το ξεκίνημα κάθε εποχής.

- Πώς είναι δυνατόν να φοροδιαφεύγουν κάθε χρόνο μεγαλοεπαγγελματίες του Κολωνακίου και να μην γίνεται επιτέλους κάτι σε αυτήν τη Χώρα, για τη δίκαιη και χωρίς πιέσεις φορολόγηση των ΑμεΑ! Όταν όλη η Ελλάδα είναι απροσπέλαστη και όταν για τους ανθρώπους με αναπηρίες δεν λειτουργεί καμία κοινωφελής,

κοινόχρηστη, δημόσια ή άλλη υποδομή, τότε για ποιο λόγο να επιβαρύνονται με φορολογία οι άνθρωποι, που ζουν κάτω από συνθήκες αναπηρίας, αφού τα ποσά που θα προκύψουν από τη δική τους φορολόγηση δεν πρόκειται να επενδυθούν για τη δημιουργία προσπελάσιμων υποδομών;

- Ορθά οι μισθωτοί με αναπηρίες απαλλάσσονται από τη φορολογία. Το ίδιο, όμως, δεν συμβαίνει ούτε με τους αυτοαπασχολούμενους ούτε με τους ελεύθερους επαγγελματίες, που ζουν κάτω από συνθήκες αναπηρίας. Όλοι αυτοί πληρώνουν κανονικά φόρο, όπως και οι ικανοί σωματικά.

- Οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρηματίες με αναπηρίες εργάζονται, συνεισφέρουν στο Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα, συνεισφέρουν στην αύξηση των εσόδων του Κράτους και ύστερα το Κράτος δεν ενδιαφέρεται για αυτούς. Αντιθέτως, χρηματοδοτεί τη δημιουργία υποδομών που εμποδίζουν την χρήση τους από ανάπηρους. Κάτι τέτοιο δεν τιμά κανένα στην Ελλάδα του 2010.

ΑμεΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η Ελληνική νομοθεσία ορίζει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Α΄ και Β΄ βαθμού, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, έχουν υποχρέωση:

- Να εξυπηρετούν, κατά προτεραιότητα, τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

- Να φροντίζουν για την προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις Υπηρεσίες. Υπάρχουν σχετικές εγκύκλιοι της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

- Απαραίτητη είναι η εξασφάλιση οριζοντίων και καθέτων προσπελάσεων στα δημοτικά κτίρια και εξωτερικούς χώρους.

ΑμεΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Χρειάζονται:

- Ηλεκτρονικό Κ.Ε.Π. για ΑμεΑ.

- Υπηρεσίες Επαγγελματικής Ενσωμάτωσης, με στόχο την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ.

- Κατάλογος Προϊόντων και Υπηρεσιών Υποστηρικτικής Τεχνολογίας.

- Υπηρεσία Φωνητικής Πύλης.

- Κατάλογος Όρων Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας.

ΑμεΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η άθληση δεν ήταν ποτέ μόνο για τους ευεργετημένους, αλλά και για τους αδικημένους, που στερήθηκαν, ξαφνικά και άδικα, ορισμένα φυσικά χαρίσματα κατά τη γέννησή τους.

Σήμερα, στη χώρα που γέννησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη του ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ. Στους νέους και τις νέες με νοητική ανεπάρκεια, ας δοθεί η ευκαιρία να αποδείξουν περίτρανα σε όλους μας ότι μια μειονεξία δεν μπορεί να είναι εμπόδιο στα ατομικά επιτεύγματα.

Ο αθλητισμός είναι εκείνος που μπορεί να εξασφαλίζει στα παιδιά μας τη συναισθηματική ισορροπία, να εκτονώσει το ασίγαστο πάθος τους για τη ζωή και μέσα από αυτόν να αποδείξουν την προσωπική τους αξία, μετατρέποντας το μειονέκτημα σε πλεονέκτημα.

Η ΕΙΔΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ θα πρέπει να είναι ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα γύμνασης/άθλησης των νέων με αναπηρίες προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εκπαιδευομένων, που χρησιμοποιεί ειδικά προσαρμοσμένες μεθόδους και τεχνικές, καθώς και όργανα και χώρους.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- Μείωση και εξάλειψη των συνεπειών, που προκαλεί το μειονέκτημα.
- Δημιουργία καλής φυσικής κατάστασης.
- Διατήρηση της καλής φυσικής κατάστασης.
- Ένταξη και ομαλή προσαρμογή στο περιβάλλον.
- Προετοιμασία για κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Είναι ίδια με τη φιλοσοφία της Ειδικής Αγωγής και συνοψίζεται στα παρακάτω:

- Ένα παιδί μπορεί να έχει προβλήματα, δεν είναι, όμως, προβληματικό. Είναι μια ξεχωριστή προσωπικότητα, με τις δικές του ικανότητες, ανάγκες, ιδιαιτερότητες και ενδιαφέροντα.
- Κανένα παιδί δεν είναι «μη εκπαιδεύσιμο».
- Κάθε παιδί έχει δικαίωμα για εκπαίδευση, επαγγελματική αποκατάσταση και κοινωνική ένταξη.

Ας κάνουμε πράξη όλα τα παραπάνω. Δεν είναι δύσκολο. Απλά, θέλει πολιτική βούληση.

Οι Εισηγήσεις έγιναν δεκτές, κατά πλειοψηφία και συναπαρτίζουν την Έκθεση της Υποεπιτροπής, η οποία κατατίθεται στην Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποτελεί συνοδό κείμενο της Έκθεσής της.

Αθήνα, 6 Ιουλίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΑΒΒΑΣ ΕΜΙΝΙΔΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΑΟΥΣΗ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΣΟΝΟΓΛΟΥ - ΒΥΛΛΙΩΤΗ
ΕΛΕΝΑ ΡΑΠΤΗ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ
ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ - ΠΑΠΑΔΑΚΗ
ΗΡΩ ΔΙΩΤΗ